

Előfizetési árak:
 egész évre 4 ft., felelve 2 ft.,
 negyedévre 1 ft.
Egyes szám ára 5 kr.
 Hirdetések mérsékelt árak szerint.
 A lap megjelenik minden osz-
 törtökön.
 Felelős szerkesztő:
ENDRE JÁNOS.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 hova a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Keziratok vissza nem adatnak.
Kiadóhivatal: Arpád-ut 20.,
 hova a lap anyagi részét illető közle-
 menyek és előfizetési pénzek küldendők.
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVŰ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Márczius idusára.

Ujpest, 1899. márcz. 15.

A Kárpátoktól az Adriáig, a márcziusi szellő varázsként hirdeti a nagy napot, melyet ma a magyar nemzet ünnepe. A szívekben a lelkesedés lángja gyúl ki és az ajakon e szent szózat ül: *éljen a szabadság!*

A szabadság magasztos ünnepét üljük ma, hazánk újjábredésének ötvenegyedik évfordulóját.

Sok viharon, számos viszontagságon ment keresztül a magyar nemzet. Ezer éves történelmünk kevés fényes napot jegyez fel, remegés, remegést váltott fel, zsarnokság, rabiga, pusztítás, rombolás hátráltatta a szegény magyar nemzet szellemi és kulturális fejlődését, míg az ezer év derekán felkelt a világitó nap, meggyújtotta a lelkesedés lángját és felvirágot a szabadság szép hajnala. A haza szabad lett, mi *testvéreké* lettünk és a rabszolgaságot a *függetlenség* váltotta fel.

A nemzet felocsudott bánatából, a sajgó sebekre gyógyír hullott az égből, a fájdalom, szenvedést, felváltotta az öröm kéjes érzete, a magyar nemzet boldog lett.

Elérte epedő hő vágyát, melyért közel ezer évig dicsőségesen küzdött, eszménye megvalósult, a magyar nép tündökölni kezdett a nemzetek sorában és helyet nyert a művelt államok, a szabad népek között.

Igy ébredt fel a nap, ma ötvenegy esztendeje. Meghozta a tavasz újjábredésével a *márczius idusát*, azt a szellemet, a melyen Magyarország büszke vára fel fog épülni.

Akkor vetette alapját a tavaszi szellő, a magyar nemzet megerősödésének, nemzeti és kulturális fejlődésének.

E napon kezdte a nemzet új életét, akkor kapta az erőt ahhoz a nagy munkához, a melyet a Gondviselő teremő segélyével lépten-nyomon tapasztalunk és édes gyümölcsét élvezzük. A tudomány, az irodalom, az ipar, a kereskedelem és a gazdaság fellendülése a szabadság fényes hajnalának köszöni virulását. A nemzet szellemi és erkölcsi ereje, a márcziusi nagy napoknak köszöni feltámadását, a szabadság isteni szikrájának tulajdoníthatja csodás varázsát.

A magyar dicsőség könyve akkor nyílt meg, mikor hazánk dicső fiai a szent szabadság eszményi szózatát bejegyezték és végrendeletként hagyták, dicsőséges emlékkük gyanánt az utókornak.

Ezt a végrendeletet őrizzük meg szívünkben, lelkünkben, ebből merítsünk lelkesedést, honszeretetet a jövőben. A szabadság csillaga legyen a mi kisérőnk a boldogulás utján, vigaszunk a bánatban,

hű társunk az örömben, mert csak az a nemzet lehet nagy és hatalmas, melynek szabadsága van.

A szabadság fénye világítsa be a hazát, hirdetvén a világ előtt a magyar nemzet dicsőségét és lelkesedését.

Es midőn a szabadság fénye felmelegíti szívünket, s a mai napon erősebb dobbanásra készíti, jusson eszünkbe, a nagy idők hőseinek, dicső tetteinek emléke, az a bátorság, vitézség és hűség hazaszeretet, a melynek fényes fegyverével apáink a dicső szabadságot kivívták.

Az ő példájukon okulva gyúljon ki lelkesedésünk lángja, éledjen fel a hazaszeretet meleg érzete és a haza virulni és boldogulni fog

Endre János.

Az ipari földrajz köréből.*

Írta: Endre János.

Ugyebár, sokat kívánnak már az iparosoktól azt is, hogy a földrajzt tudja, pedig hát az iparkészítményekhez nem kell térkép, hanem inkább egy rajz, mely szerint az illető iparkészítményt pontosan megcsinálja.

Tehát minek akkor a földrajz?

Pedig az is kell. Még pedig minden művelt embernek. Ez oly ismeret, a melyre úgyszólván naponként szükségünk van, de kell az iparosnak azért is, hogy tudja, miszerint egyes államokban az iparnak melyik ágát üzik jobban, vagy kevesbé. Ha ezt tudja, akkor könnyen tud magának, illetve készítményeinek piacot teremteni. Egyáltalán földrajzi ismeretre szükség van az iparosnak azért, hogy magának összekötését tudjon teremteni, termelő és fogyasztó között.

Ez a földrajz pedig nem abból áll, hogy az iparos tudja, miszerint egyik vagy másik külföldi városnak hány lakója van, lakói milyen felekezethez tartoznak stb., hanem abból áll, hogy egyik másik államban mit termelnek, mit készítenek, vagyis milyen ipart üznek ott leginkább.

Igy például Magyarországon egyik-másik iparág hiányzik vagy kevesbé üzetik és így mi egyik másik iparczik behozatalára vagyunk kényszerítve, viszont egy másik állam a mi iparczikaink kivitelére szorul. Nekünk pedig nemzetgazdasági szempontból hasznos, ha minél nagyobb a kivitelünk és minél kevesebb bevitelünk van. Ezért nekünk oly iparágak fejlesztésére kell nagy gondot fordítanunk, a melyeket beimportálnak, hogy itthon készíthessük s ne legyünk kénytelenek azt külföldről hozni és azokat az iparágakat, a melyek exportot kepeznek, hogy minél nagyobb kivitelünk legyen.

Ez alkalommal Magyarország iparáról nem akarok részletesen szólni, ez magában véve annyi anyagot adna, hogy bőven kitelne a mai előadás.

Ezért en ma általában Európa fő ipar államairól akarok csak szólni, tekintettel azokra az iparágakra, a melyek nekünk kivitt és bevitt képeznek.

Itt van mindjárt Ausztria, a hol vas, szén porcellán föld, grafit és petroleum terem, a mely vagy mint nyers anyag, vagy mint kész ipar, illetve kereskedelmi cikk jön hozzánk. Pedig nálunk is terem mind abból, aknázzuk mi is ki hazai forrásainkat.

*Előadta a szerző az iparos-munkások részére múlt vasárnap tartott előadáson.

Galiczia, különösen pedig Biala város posztóval és vászonnal lát el bennünket, pedig arra sem volna szükségünk.

Csehország szintén posztó, vászon, üveg, porcellán, sör, cukorral és vasedényekkel lát el bennünket. Pedig meglehetnénk mi nagyon szépen pilseni sör, pilseni vasedények és karlsbadi porcellán-edények nélkül, tudnánk mi olyanokat készíteni, csak fejleszteni kellene azoknak gyártását.

Stajersország vas, szennel, Karinthia ólom ón, kén és vassal lát el bennünket.

Tirol és Voralberg szolgáltat selymet, gyapotot, lenvasznat és gyolcsövetnekünk, holott azoknak gyártását is nagyon szépen tudnánk mi is fejleszteni.

Szerbia iparban szegény, leginkább idegen államok látják el. Magyarország 6 millió forint értékű iparcziket szállít ki gazdasági eszközökben, kocsikban, porcellánban és faárakban, tehát itt az összekötést kell fejleszteni és a kivittet előmozdítani, nehogy távolabb levő élelmesebb államok csipjék el előlünk a kivittet.

Románia sóban, petroleumban, szénben, aranyban, higanyban, rez és vasban gazdag. Posztó, para, üveg, cukor és papír, szesz, cement, cognac, kőolaj gyártásban fejlett, szövés, fonás és hímzésben ügyes, ezzel szemben nekünk, hogy a behozatalt csökkentsük, azokat az iparágakat fejleszteni kell.

Oláhország fontos piaza a mi kivitteli cikkeknek. A 16. és 17. században csaknem minden iparczikke Magyarországból került oda, még ma is nagy kivitelünk van oda, csak hogy azt még jobban kellene fejleszteni, ami most nagyon könnyű volna, mert a Vaskapu szabályozásával szabad utunk van keletre.

Bolgárország a durva kendernemű, szőnyegek és pokróczok gyártásában és bőraru készítésben fejlett. Butoraiknak nagyobb részét Magyarországból szerzik, különösen sok tulipános láda kerül ki tőlünk oda, mely ott igen kedvelt butoradarab.

Törökország ipara leginkább a gyapju bőr és nyerges árukra, filigrán különlegességekre és rózsaoaj gyártásra szorítkozik. De feldolgoznak ott sok aranyat, ezüstöt és rezeit is.

Nemzetországban a disz, divat és fenyűzési cikkek gyártására fektetnek nagy súlyt, melyekkel bennünket is nagyban ellátnak.

Nagy gondot fordítanak ott a gyermekjátékok készítésére is és ebből nagy kivittelük van a világ minden részébe. Nálunk kezdik ugyanezt az iparágat felkarolni, de azért a legtöbb játékszerünk még mindig Nemzetországból kerül hozzánk. Szép virágzások örvend még Nemzetországban a femipar, vas- és aczel-gyártás, a gyapjuipar, len, kender, jute és selyemipar.

Olaszország ipara sem fejlett, van néhány iparága, a melyből nagy kivitele van. Ez a selyem-ipar hegedű- és hur-gyártás, bársony-készítés. Nagyon foglalkoznak ott a sajt, szalámi maccaroni, szalmakalap készítésével, különösen pedig a sok kagylóval kirakott doboz és egyéb csecebecse kerül Olaszországból.

Franziaország ipara a legfejlettebb és az iparczikkek előállításánál nagy gondot fordítanak a külső csin és szépségre, a mi azoknak nagy kellendőséget szerez.

Nagyban gyártják a ruházati és fenyűzési cikkekkel, szépen ki van fejlődve az üveg, selyem, gyapot len, gyapju, csipke, bőr és keztyűipar.

Anglia az iparnak a nagy mestere. Ez a kontinensen az első iparosállam. Sok termelése van és nagy gyártása. Kőszénbányái évenként 1300 millió mm. szenet szolgáltatnak, tehát 10%-kal többet, mint a világ összes

államai. Évi vastermelese 70 millió mm., az egész világ vastermelesének fele.

Angolország gyárai évenként 800 millió mm. szent fogyasztanak el. Különösen sok gyapottot és gyapjut termel. Egy maga több pamutot dolgoz fel, mint a világ összes gyárai, de kifejlett femipara is, mert több vasat dolgoz fel, mint a mennyit termel. Angliának minden iparága virágzó.

Ezzel rövid átpillantást vettem Európa főbb államainak iparára, jelezve vele azt, hogy mennyire szükséges az iparosoknak az ipari földrajzt ismerni, mert annak a révén tudja meg, hogy hol kell piacot teremtenie.

Heti tájékoztató.

Márczius hó. 31 nap.

16. csütörtök. *Henrika*. Hunyady László lefejeztetése a Szt. György-téren 1457.

17. péntek. *Gertrud*. Az első magyar miniszterium kinevezése 1848.

18. szombat. *Sándor. Edo* Bismark vaskanzellár visszalepése 1890. Bohem-estély az »Ujpesti közműv. kör«-ben este 8 órákor.

19. vasárnap. *József*. Napoleon kardesapás nélkül jut Elbából Parisba 1815. Az iparos munkások ingyenes előadása a polg. leányisk. tornateremben d. u. 4 órákor.

20. hétfő. *Hubert*. Kossuth Lajos nagy hazánkfa meghalt Turinban 1894.

21. kedd. *Benedek*. Jean Paul, német költő szül. 1763.

22. szerda. *Kázmér*. Goethe hírneves német költő megh. 1832-ben. 82 éves korában.

H I R E K.

— **Matid nap.** Mult kedden volt a Matildok nevnapja. Ez alkalommal lapunk szerkesztőségének tagjai kellemes meglepetésben részesítettek Endre Janosnét, szül. Tóth Matildot, szerkesztőnk nejeit és lapunk munkatársát. Hettől este bevonult az a kedves tabor, mely a lapot hetről-hétre a legnagyobb lelkesedéssel ellátja dolgozataival Endre Janos hazába. — pardon, jobban mondva lakásába és a munkatársnót melegen üdvözölte, remek virágcsokrot nyújtván át az ünnepeletemek. Lapunk munkatársa szívesen és örömmel fogadta a szép figyelmet és köszönettel fogadta azt a szép virágcsokrot, melyet legszebb emlékei közé fog tenni. Lapunk szerkesztőjének pedig feljuttat egy régi tapasztalata, az: hogy a szerkesztőség együtt gondolt és együtt érez, — kölcsönös szeretettel.

— **Az »Ujpesti ipartestület«** f. e. márczius hó 26-án d. u. 2 órákor a testület tanácsstermében rendes évi közgyűlést tart. Targyszorozat: 1. Évi jelentés az ipartestület 1898. évi működéséről. 2. Az 1898. évi zárszámadás bemutatása s ezzel a számvizsgálók jelentése alapján a felmentvény megadása iránti határozathozatal. 3. Az 1899. évi költség- és fedezet-előirányzat megállapítása. 4. A testületi ügyrend és a szakosztály szabálytervezetnek előterjesztése és elfogadása iránti határozathozatal. 5. Az 1898. évi XXIII t.-cz. alapján szervezett mezőgazdasági és ipari központi hitelszövetkezetbe való belépés kérdésének eldöntése. 6. Büsfy István fellebbezésének elintézése. 7. A testület elnökének 2 évre leendő megválasztása. 8. A betegsegélyező pénztár igazgatóságába 1 rendes tagnak 2 évre, a választott bíróságba 2 rendes és 1 póttagnak és 51 közgyűlési kiküldött 1 évre leendő választása. 9. Indítványok. Az ipartestület előjáróságának szép jelentéséből kiemeljük a következőket: a vagyonmérleg szerint a testületnek a múlt évi 611 frt 97 kr. pénztári maradvánnyal 3269 frt 14 kr. bevétele és 3199 frt. 73 kr. kiadása volt, maradt a pénztárban 681 frt 38 kr. A testület különféle osztályainak pénztár-állása a következő: a temetkezési osztály 682 frt 53 kr. bevétel és 141 frt 70 kr. kiadást mutat, a pénztári maradvány 539 frt 93 kr. Az ezereves alapítvány vagyona 722 frt 30 kr., a Vigh-fele alap 403 frt 64 kr., az utasszállóalap 18 frt 85 kr., a közvetítési alap 2 frt 20 kr., a Madarász-fele alap 82 frt 94 kr. Összes pénztár készlete 2441 frt 84 kr. A testület ezidei költségvetése 3901 frt 38 kr. bevételre és 3125 frt 42 kr. kiadásra van előirányozva, minélfogva a pénztári maradvány 775 frt 96 kr. lesz. Az ügykezelésre vonatkozólag felelőtlenül, hogy a testülethez 1105 ügydarab érkezett, kiadott 2344 drb., elintéztetett tehát 3449 ügydarab. Munkakönyv kiadott 856, ideiglenes

igazolvány 361. Belajstromoztatott 5287 iparossegéd és 2683 gyári munkás, 4517 belepő és 3158 kilépő esetben. A tagok száma 907, a tanoncok létszáma 830. Ezzel kapcsolatban felelőtlenül, hogy az elnökválasztás iránt már nagyban folynak a korteskedések. Két elnökjelölt van kombinációban: Farmathy István és Haidl József.

— **Az »Ujpesti ipartestület«** betegsegélyező pénztára f. évi márczius hó 27-en d. u. negy órákor tartja közgyűlést. Targya a következő: 1. Az 1898. évi számadás bemutatása s ezzel a felügyelő-bizottság jelentése alapján a felmentvény megadása iránti határozathozatal. 2. Az 1898-dik évi számadásból kifolyólag a tiszta jövedelemből tartalék-alap megállapítása. 3. Az ipartestületnek 211/899. számú végzése, mely szerint az irodahelyiséget a f. év május hó 1-től 89 frt házbért ker. 4. Az igazgatóság fele részének kisorosítása s így 5 rendes és 4 póttag választása. 5. Felügyelő-bizottság választása, 2 rendes és 2 póttag. 6. Választott bíróság megválasztása, 4 rendes, 2 póttag. 7. Egyéb esetleges indítványok.

— **Közgyűlés.** Az »Ujpesti izr. nőegylet« f. évi márczius hó 28-án d. u. 3 órákor tartja ez idej közgyűlést a hitközség irodájában. Targya: évi jelentések, tisztújítás.

— **Az »Ujpesti izr. iparos és keresk. ifjak egyletében«** — a mint bennünket elég későn értesítettek — ma csütörtökön este, azt hisszük 8 órákor dr. Kis Sándor helybeli ügyvéd felolvasást fog tartani. Hogy ez az előadás érdekes lesz, nem kell külön felelőtlenül. Vendégeket szívesen látunk a körtagok.

— **Vita-tételek.** A »Pestmegyei hivatalos tanácsület« elnöksége a járási körök figyelmébe, a tavaszi ülések programjába, lelkes felhívás kíséretében a következő vita-tételeket ajánlja: 1. Az irás egyöntetű tanításának módszere a több tanerővel bíró, illetőleg az osztott népiskolában. 2. A népiskola a magyar nemzeti állam kiegészítésének szolgálatában. 3. Mi módon, mily alapon és irányban lenne a testületi élet fokozása érdekében tanítóegyesületünk tejesztendő? 4. Az országos tanítói nyugdíjtörvény revíziójára vonatkozó javaslatok. 5. A szegényiskola iskolás gyermekek mi uton-módon és mily mértékben volnának a nevelés-oktatás ügyének előbbrevitele érdekében segélyezendők? 6. A hazai munkások oktatása. 7. A gyermekek lélek megfigyelése. 8. Osztályrendszer — haladó rendszer! 9. A gazdasági ismételő iskolák letelepítésének kérdése Pestvármegyében. 10. A népiskolai évről-évről vizsgálatok eltörlése. Az első pályatétel megfejtésére az egyesület vagyonából 1 drb. husz koronás arany, a második pályadíjra Tormássy Sándor kecskeméti tanító által felajánlott 1 drb. husz koronás arany pályadíj van kitéve.

— **Az iparos munkások előadása.** Annyi közönség mint mult vasárnap nem halgatta meg az előadást, habár a polgári leányiskola tornaterme mindig zsúfolva volt eddig is. A közönség most ugy szorongott, hogy a rendező és a közreműködők alig tudtak mozogni. Ezuttal Endre Janos, az »ipari földrajzról« tartott előadást. A szereplők közül Bleier Olga, Vágó Géza, Somogyi Arthur és Somogyi Károly a »Vigszínház« tehetséges növendékei, a helybeli közreműködők közül Bujdosó Mariska, Bodnár Karolin, Fürster Erna, Iritz Mariska, Janku Stefánia, Szlavy Margit, Veisz Etel, Bródy Ladimér, Gazdácska Alajos (szintén a Vigszínház növendéke), Szkupeny József és Wix Zsigmond arattak szünni nem akaró tapsokat. Volt ének, vigjáték, dialog, monológ, zo igora, fuvola-játék és szavaltat. Végül az »Ujpesti kereskedő és iparos ifjak önművelődési körének« dalárdája a közönség nagy tetszése mellett több dalt énekelt. A dalárda minden tekintetben szépen énekelt, mi Szkupeny József, a dalárda vezetőjének az érdeme. A közönség a közreműködők ügyes előadásain jól mulatott és kellemes élvezetben részesült. A hosszú műsor 3/7 órákor ért véget.

— **Hajójaratok.** A Budapest között közlekedő helyi hajók most kedd óta közlekednek. A hajók Ujpestről egyenlőre minden két órában, — a páratlan órákban indulnak.

— **Népgyűlés.** A mint értesültünk a két fegyelműleg megbírsagolt polg. isk. tanítónó visszahelyeztetése ellen, nagy tiltakozó népgyűlés lesz f. évi márczius hó 26-án d. u. 4 órákor az Istrántéren. Bővebb részletek falragaszok útján lesznek közölve.

— **Az »Ujpesti polgári kör«** vasárnap délután tartotta az évi rendes közgyűlést. Egyik főtargya az elnökválasztás volt. Megválasztott nagy lelkesedéssel egyhangulag Czipauer János, a kör eddigi másodelnöke, Ujpest közönségének egyik legtekintélyesebb, köztisztelőben álló polgárát, alelnöknek: ugyancsak egyhangu lelkesedéssel László Endre, első alelnök Szőnyi Richárd maradt. Azt hisszük e sikerült rült választással megszűnt két három ember nem illetékes gazdálkodása.

— **Talált csontváz** Pollák Simon cipésznek Ujpesten, a Váci-ut 84. sz. a. levő hazának udvarán vasárnap egy gödröt ástak. Mintegy másfél méternyi mélységben egy elkorhadott emberi csontváza bukkantak, a mely mellett egy elrozsdásodott kes volt. Nem lehetetlen, hogy ez valami régi bűntényről rántja le a leplet, A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Rejtélyes eset** Hettől hajnalban Ujpesten a rakospalotai villamos-vasút hídja alatt Dobes Ferencz magánhivatalkot, Hochbaum Jakab törvénybíró vejeit, Pohl Károly ipartestületi titkár és Paulik Károly fején verő sebbel találták. Zsebeiből hiányzott arany órája és láncza, valamint 100—150 forintnyi penze. Lehet, hogy rablómerenyiet áldozata, de az sincs kizárva, hogy részegen elesett, ottmaradt, s az arra járó csavargók a magával tehetetlen embert kifosztották. A rendőrség a legmesszebb menő nyomozást megindította, számos kihallgatást eszközölt és több embert le is tartóztatott. A szerencsétlenül járt áldozat, anélkül, hogy magához tart volna, kedden délben nagy kínok közt meghalt.

— **Hangverseny.** Emlegettük már lapunk 7-ik számában, hogy Hajós Zsigmond nyug. opera-énekes európai híru tenorista hazánkba Czegleden mult hó 14-én milyen sikerült hangversenyt rendezett. Most mint értesít bennünket, legközelebb közönségünkben szüneteszköz hasonló hangversenyt rendezni. Miniket őszintén megvallva annyiban is érdekel Hajós, mert közönségünkben hosszú időn keresztül tartózkodott s dacára hogy elköltözött innen, meg mindig a v. neknek tartjuk. Mi tehát örömmel fogadjuk a nagy művészt mert benne nemcsak a művészt, hanem a régi jó barátot is látjuk. A hangversenyt valószínűleg e hó 25-en fogja megtartani. Ismerve az ő tehetséget, már most felhívjuk a nagy közönség b. figyelmet ezen kiváló művevettel kecsegtető hangversenyre. A hangversenyre vonatkozó részleteket legközelebb fogjuk közölni.

— **Az »Ujpesti dalkör«** február hó 11-én tartott mulatsága alkalmáról következő felülfizetesek történetek: Feldmár József 10 frt, Adamis Lajos 5 frt, Pótz Mihály 4 frt, Cservényán Lajos 3 frt, Andrejka József 3 frt, Turnay Pál 3 frt, Peller Bela 3 frt, Gulyás Lipót 3 frt, Gerger A. 3 frt, Girst József 2 frt, Fuchs Antal 2 frt, Goldstein Ignácz 2 frt, N. N. 2 frt 20 kr., May Ottó 2 frt, Benkovits Imre 2 frt, Gróf Károlyi S. 1 frt 50 kr., Csepreghy Pál 1 frt 50 kr., Erker András 1 frt, Ekker Lajos 1 frt, Sonnenfeld Adolf 2 frt, Armbruster L. 1 frt, Perich Károly 1 frt, Wuitke Ferencz 1 frt, Bogner János 1 frt 20 kr., Sturm József 80 kr., Dokuly Lajos 60 kr., Dobesch Ferencz 30 kr., N. N. 20 kr., dr. Altver J. 20 kr., Zottl János 1 frt, Nemethy István 1 frt Zsoter Vilmos 2 frt. A neves szívű adakozóknak a kör elnöksége lapunk útján fejezi ki köszönetét.

— **Az »Amadeo Agnès«** asztaltársaság f. hó 19-en az Amadeo-vendéglő helyiségében társas kedélyes estélyt rendez. Kezdeté 7 órákor. Vendégek szívesen fogadtatnak.

— **Az ujpesti fiatalság ünnepe.** A márcziusi eszmék glóriás ünnepét tavaszi fennyel, komoly méltósággal ünnepele meg az ujpesti fiatalság azon része, mely a »Társas Körben« bírja otthonát. Márczius idusán impozáns számban gyűltenek egybe a honfi értes áhítatával megszentelt terebben, holott Blum Samu elnök megnyitójá után Lichtmann Viktor szavaltta el tüzzel és viharos hatással a dicsőséges nap hatalmas hymnusát, Petőfi Nemzeti dalát. Utána Wassermann Zsigmond feukölt hangu, tartalmas beszédben ecsetelte a nagy idők nagy eseményeit, az 1848 márczius 15-én történeteket és buzdította a fiatalságot, hogy a multak hagyományaihoz ne csak szóval, de tettekben is hívek legyünk. A remek ünnep befejezéséül Blum Samu, a

körnek minden szépben és nemesben vezére zárszavaihoz amaz indítványt csatolta, határozta el a »Társas Kör«, hogy a magyar szabadság megszentelt honfi ünnepeket ezentúl évről-évről nyilvánosság előtt tartsa meg, lelekemelő látvány volt, mikor a márciusi fiatalok utódai egy szívvel-lelekkel kitörő éljenzéssel csatlakoztak elnökük indítványához. Kívánjuk, hogy a hivatása magaslatán álló kör meg számos ily estével szaporítsa a magyar nemzeti géniusz magasztos diadalát.

— **A szabadság ünnepe Ujpesten.** A magyarok legnagyobb ünnepeit méltó kegyelettel ünnepelte meg tegnap szerdán Ujpest hazafias közönsége. A községbazán és számos magánépületen nemzeti lobogó lengett. Este pedig mindenütt ünnepélyeket tartottak. Az »Ujpesti függetlenségi kör«-ben és az »Ujpesti kereskedelmi ifjak önművelődési kör«-ben Brankovics György író, Durmics József vendéglőjében Endre János lapunk szerkesztője tartotta az emlékbeszédet. Utóbbi helyen a timárok egyletének dalárdája szép hazafias dalokat énekelt, Fleischer István, Somlyó Árpád, Balogh és Zana pedig lelkesen szavaltak. Pótz Mihály vendéglőjében pedig az »Ujpesti dalkör« énekelt nagy tetszést aratva. Valamennyi helyen tartott ünnepélyek mellett voltak a nagy nap fényéhez.

Az »Ujpesti iparos ifjak köre« fényesen sikerült színelőadással egybekötött táncvizsgalmat rendezett szombaton este a Colosseum helyiségekben, mely alkalommal derekasan kitétek magukért, mert úgy a műkedvelői előadás, mint az egész műsor teljesen sikerült. A tánc és a jökevény kora reggeli óráig tartott. Az első negyest 80 pár táncolta. A jelenvolt hölgyek közül sikerült a következő nevsort összeállítanunk: Bakodi Juliska, Kovács Juliska, Mejer Anna, Öhm Sarolta, Mohl Mariska, Szabó Anna, Hrabál Anna, Tilka Mariska, Pintér Gizella, Németh Gizella, Steiner Rózika, Öhm Irma, Roseberg Ignáczné, Tóth Tere, Kovács Erzsébet Szabó Juliska, Föti Zsófia, Kovács Mariska, Kovács Irma, Balázs Józsa, Berenyi Jolánka, Kádár Róza, Szabó József, Ludwig nővérek, Barát Mariska, Steiner Etel, Hrabál Mariska, Baktai Gizella, Szilán Mariska, Hlada Józsa, Kiss József, Kovács Mariska, Dunka Róza, Lődör Irma, Gera Mariska, Mikács Emma, Németh Mariska, Ekker Karolin, Pelele Karolin, Frics Paula, Frics Gizella, Cseh Mariska, Nagy Emma s. b.

— **Szökött katoná Rakospalotán.** Nem a jeles magyar népszínműről van szó, hanem egy valóságos szökött katonáról: Agócs József rakospalotai közhuszarról, a ki Kecske-méten a 13 huszárezrednél szolgált. Hazaszökött Rakospalotára, hogy szeretője karjaiban ringathassa magát. Csakhogy a rendőrség értesülvén a dolgról, a szerelmes huszárt az őrszobába zárta, várva a katonai őrzőjét. Azonban a fogoly huszár nem várta az őrzőjét és egy őrzetlen pillanatban kirántotta fegyverét és mellbe szúrta magát. A súlyosan megsebesült huszárt a katonai térparancsnokság a katonai kórházba szállította. Minek is van szív és a szívben a szerelem.

— **Az »Ujpesti Kossuth Lajos betegsegélyző négyzet«** nem f. évi március hó 19-én — a mint jelezve volt, — hanem e hó 26-án fog kivonulni nagy hazánkfia Kossuth Lajos sírházhoz, a miről a kör elnöksége lapunk útján értesíti a kör tagjait.

SPORT.

Az alagi két nagy versenyre a fogadási hét a következő:

I. Rákosi díj (ápril. 2-án).

Alpár 4 éves 66 kg. 5-szörös.
Balványom 5 éves 67½ kg. 8-szoros.
Belle Helene 4 éves 65 kg. 6-szoros.
Buda 4 éves 64 kg. 4-szoros.
Futár 4 éves 60½ kg. 10-szoros.
Imes 4 éves 61 kg. 8-szoros.
Orchef 4 éves 64 kg. 6-szoros.
Verbung 5 éves 66 kg. 10-szoros.
Vignola 6 éves 61 kg. 14-szoros.

II. Nagy alagi akadályverseny (ápril. 6-án).

Balványom 5 éves 68½ kg. 10-szoros.
Blue Bull 5 éves 68½ kg. 6-szoros.
Ez Offo 4 éves 65½ kg. 12-szoros.
Grobian 5 éves 68½ kg. 12-szoros.
Helfgott 5 éves 68½ kg. 7-szoros.
Leclaireur 4 éves 64½ kg. 5-szörös.
Old Jack Dickinson 5 éves 75½ kg. 10-szoros.

Sarolta 4 éves 67½ kg. 5-szörös.
Tricky 4 éves 65½ kg. 6-szoros.
Verbung 5 éves 74½ kg. 12-szoros.

IRODALOM.

Apis. Az apis-bika az egyiptomiak szent állata. Erőtéljes, magas, tiszta fehér, szép szarvu állat, homlokán csillag. Hátára, nyakára meg odafestették a kiterjesztett szárny-párt, a nap jelképét. És enekszót kezdtek tiszteletére, áldoztak előtte és hozzája fohászokdaltak. Nagy volt a tisztelete, mint akár a fehér elefánté a hinduknál. Ha elpusztult, nagy ünnepélyvel temették el a Serapeion pompás sirkamrába. A görög hagyomány azt tartja, hogy Dareios éppen akkor ért Memphisbe, amikor egy apist temettek. Hogy az egyiptomiakat megnyerje, rögtön 100 arany talentumot ígért annak, aki felfedezi az új apist. Aztán elment Ftah templomába s meghagyta, hogy az ő szobrát állítsák fel a Sesostrisé mellett. A papok vonakodtak, mert Dareios nem érte el tetteivel Sesostrist. »Majd elfogom, ha annyi ideig élek,« felelt a király: Önézete nem hatotta meg az egyiptomiakat, de az igen, hogy babonáknak hódolt s kerestette az új apist. Ezért hat nagy törvényhozójuk közé sorolták őt az egyiptomiak. Ez érdekes, — mert örök emberi — epizodot a Nagy Képes Világtörténet 17-ik füzetében olvassuk. Az egész 12 nagy kötet lesz. A gyönyörű művet Marczali Henrik szerkeszti. Az első nagy magyar világtörténet. Egy kötet ára remek kiállításban, díszkötésben 8 frt, kapható részletfizetésre s füzetenként is. Egy füzet ára bármely hazai könyvkereskedésben 30 kr.

MŰVÉSZET.

— **Hangverseny.** Altmann Leó hegedűművész pentekoa, márczius 17-én este fel nyolcz órakor tartja meg hangversenyt a Royal-fogadó nagytermében. A hangversenyen Sembrini Athur magyar születésű operanékes, a milanoi Teatro Lirico tagja is közreműködik.

— **Busoni hangversenye.** Busoni a világhírű zongoraművész hangversenye mult hétfőn este fényesen sikerült. Ugymint mult évben, az idén is meggyőződünk arról, hogy nagyszerű technikája, nagy tehetsége első fokozatban áll. A hangversenyen nagyszámú és disztigált közönség volt jelen, mely a művészt minden egyes szám után zajosan és nagy lelkesen megtapsolt.

Szépirodalmi csarnok.

Bűnösök házassága.

— Regény —

Írta: *Endre Jánosné.* 30

— Te jó gyermek.
Ujra megölelték egymást apa és leány: az öreg oly holdog volt leányának kedves arcát szemlélve, hogy az egész elbeszélés alatt nem vette le róla szemét.

Marion most elbeszélte mindent, ama pillanattól kezdve, hogy elhagyta az apai házat, egészen addig, a míg a kolostorba jutott. Az öreg keserves könnyeket hullatott, midőn Gautier haláláról beszélt Marion, de a midőn elmondta, hogy mint fogták el a »Palmafa«-beli hölgyekkel, — ítélték el száműzésre és miként kötötték össze kényszerházassággal Bête-noire rablógyilkossal; ekkor felháborodva ugrott fel helyéről Vatel Horatius és kiáltá:

— Gyalázatos igazságtalanság! Vakok voltak azok a bírák, hiszen csak az arcodba kellett volna tekinteniök, hogy lássák es elismerjék ártatlanságodat!
— Egyedül Isten a mindentudó. — mondá a fejedelemszöny — az emberi bírák csalódhatnak. Hiszen én is, ki pedig bölcs és hatalmas bíró, családott már, avagy sohase volt ön igaztalan és hajthatatlan?

Ekkor a királyi főbíró, Vatel Horatius, alázatosan hajtotta le fejet, mert érezte, hogy bizony ő is gyakran volt kíméletlen, kegyetlen: a szerencsétlen, igaztalanul elítéltek sorsára rajta bocsátta meg magát; mert ime beteljesült az Irás szava, hogy: »Az apák bűneiért lakolnak majd a gyermekek.« Belsőleg bocsánatért esedezett az egok Urához, míg szürke pilláin a bánat könnyei csillogtak.

Ne ítélkeztek és nem fogtok elítéltetni — mondá ünnepélyesen a fejedelemné.

— Amen! — felelé Horatius halkán.

Marion tovább beszélté eleményeit, — elmondá, hogy mily nemeslelkűen viselkedett vele szemben Bête-noire. Midőn végre befejezte elbeszélését, azt kérde Horatius:

— Mit szándékozol tenni most?

— A kolostorban akarom leélni napjaimat.

— Hogyan gyermekem — jajdult fel az apa — alig hogy megtaláltalak, újra elveszítselek?

— Efelejtéd — mondá a fejedelemné — hogy ferjes nő vagy és a kolostorban nem maradhatsz.

— Oh Istenem, igaz! — sóhajtott Marion.

— Ez a házasság érvénytelen — kiáltá a főbíró.

— Lehet, hogy a polgári törvény szerint érvénytelen, de az egyház törvényesnek ismeri el.

— A bíróság ítélni fog.

— A törvény elválaszthatja, de az egyház törvényei szerint ferj és feleség maradnak, míg csak a halál nem választja el egymástól.

— Egyháziilag is lehet házasságokat felbontani.

— A római szent atya által.

— Vagy helyettese a Cardinalis által.

— Általa is.

— Jól van, tehát Párisba megyünk a Cardinalishoz.

— De ha én —

— Hagyd csak, hagyd csak, majd elrendezünk mi mindent.

Nyolcz nappal később, egy zárt kocsi-ban apa a leányával Páris felé utazott, hová néhány nap múlva meg is érkeztek.

Ujra elmúlt néhány nap, míg végre ő eminentiája a hatalmas Dubois cardinalis* elé juthattak. Végre sikerült annyival is inkább, mivel Horatius egyszer-mind a nantesi foglyok ítéletét akarta jóváhagyás miatt előterjeszteni. A cardinalis a főbíró, ki leányát az előszobában hagyta, kiváló kegyesen fogadta, mert hírből ismerte Horatius magas ismereteit és kitűnő bírói gyakorlatát.

A főbíró belépéskor mélyen meghajtotta magát.

— Ejnye hiszen ön a derék nantesi főbíró, hát miért fordult az udvari szabályok hosszadalmas útján hozzám, ha irt volna nekem, már az első napon fogadtam volna.

— Eminentia, én nem tudtam azt, hogy —

— Nos igen, ti vidékiek oly igen ceremóniások vagytok.

— Hogyan bátorodhattam volna én —

— Ugyan ne beszéljen nekem bátorságról. Ön nekünk kiváló szolgálatokat tett és ahoz nem kell nagy merészség, ha az ember bejelenti magát. Hogyan állunk — be vannak fejezve a törvényes eljárások?

— Be vannak Eminentia.

— És meg van valamennyi résztvevő?

— Meg van mind, Dreux-Charollier-t kivéve, a ki sajátságos módon megszabadult.

— Ugy! nos nem tesz semmit, őszintén mondva, azt kívánám, bár valamennyi megszökött volna.

— Hogyan érti azt Eminentia — kérde a főbíró meglepve.

— Nos hát bevallom önnek főbíró, hogy én nem vagyok barátja az erőszaknak. Nem ér az semmit, a politikai vétkeket, kiket kivégeztek, mind megannyi vértanuként tűnik fel a nép előtt; a verpadon kiontott vér lelkesít s atól több felkelő lámad, mint a mennyit a szabadon járó-kelő szavával képes lett volna toborzani. Akkor ugyan szigoruan kellett fellepnem, mert nem akartam a király kegyét eljátszani és mert az ausztriai és spanyol követek gunyolták késelkedésemet, most azonban megváltoztak a viszonyok s én szeretném, ha ön nem alkalmazott volna valami tulságos nagy szigort.

— Akkor meg lesz velem elégedve Eminentia.

(Folyt. követc.)

Szerkesztői üzenetek.

Több leánynak. Ujabb felszólalás nem szükséges. A rendőrség intézkedett.

Anonymus Nem közölhető.

A. M. urnak helyben. Gyorsabb értesülést kívánunk.

Alfa. Mi szívesen hozunk minden egylet működéséről tudósításokat, csak tessék beküldeni.

*Cardinalis — bibornok.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbaké.

Ára darabonként 3 frt.

Jótállás mellett, míg a készlet tart.
Hozzá ezüstös óralánc 60 kr.

Önberetváló készülék.

Fox. valódi solingeni gyártmány, sok kiállításra kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbe-tegtségtől megment. Tartós és penzmetgakarító. Darabja 3 frt.

A penge *** csillagos acélból és a többi részei alpakából vannak.

Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető: (21—26)

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál

BUDAPEST. V. ker., Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb után egy ingyen küldetik.

DEUTSCH ZSIGMOND

Órás és ékszerész.

Alapított: 1875.

FÜZLET:

FIÓKÜZLET:

Ujpest,

Ujpest,

Árpád-ut 20. sz.

Kemény Gusztáv-u. 1.

Ajánlja mindennemű

órák, arany,

ezüst és ékszerek

nagy választéku raktárát

Javítások a legpontosabban eszközöltetnek.

ÓRÁKNÁL

2 évi jótállás biztosítatik.

Arany- és ezüst töredékek

a legmagasabb áron vétetnek vagy becserél-
telnek. 18—20

Üzletem 1875. alapított.

Áruk részletfizetésre is kaphatók.

Egy jó házból

való fiu nyomdásztanonecznak azonnal felvétetik. Bővebb felvilágosítással a kiadóhivatal szolgál.

Köszönet nyilvánítás.

Forrón szeretett anyánk elhunytá alkalmából fogadják mindazok, a kik a temetésen részt vettek és mindazok, a kik részvételüket egyébként fejezték ki. hálás köszönetünket, Ujpesten, 1899 márczius 15-en.

Ladányi Emil, Zsigmond, Katicza, férj. Reitter Manoné, Antal és Dezső.

Szerencse kell az embernek!

A negyedik magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték I. oszt. sorsjegyei már kiadattak és mi az időközben előjegyzett megrendelések eszközölését megkezdjük. A nagymérvű szerencse eredményeinek köszönhetjük, hogy **hozzánk** oly nagy számban érkeznek megrendelések.

Miután Fortuna már előzetesen is kedveskedett nekünk, most újból szerencsénk volt, amennyiben a mostani 3. és 4. osztálynál a 80.000 és 90.000 koronás főnyereményeket mi fizettük ki vevőinknek. Nem is egészen 1½ év alatt **nálunk** körülbelül egy és egy fél millió koronát nyertek.

Szigoruan realis és pontos kiszolgálásunknál fogva vevőinknél bel- és külföldön a legnagyobb bizalmat nyertük el.

Ennélfogva kérjük, hogy újonnan belépő vevőink is ajándékozzanak meg bizalmukkal és kíséreljék meg szerencsájük megalapítását egy sorsjegynek minél előbbi megrendelése által.

Tanácsos a megrendelést minél előbb beküldeni hozzánk, mert így előreláthatólag abban a helyzetben leszünk, hogy a rendelést azonnal eszközöljük, ha a megbízást f. é. márczius hó 30-ig kézhez kapjuk.

A negyedik magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték tervének beosztása ugyanaz, mint a harmadiknál volt és a 6. osztályban huzás alá kerülő nyeremények sorozatát alant közöljük.

A betétek is ugyanazok maradtak és az I. osztály sorsjegyeinek ára a következő: ¼ eredeti sorsjegy 6 frt, ½ eredeti sorsjegy 3 frt, ¼ eredeti sorsjegy 1 frt 50, ⅓ eredeti sorsjegy frt —.75.

A befizetések postautalványon küldhetők, vagy mi utánvétellel küldjük a sorsjegyeket.

A magyar királyi szabad. osztálysorsjáték **50.000** nyereménye a következő. A hivatalos tervzet 9. §. értelmében szerencsés esetben **1.000.000** korona. A főnyeremények: különösen 1 jutalom 600.000 kor., 1 főnyeremény 400.000 korona, 1 nyeremény 200.000 korona, 2 nyeremény á 100.000 korona, — 200.000, 1 nyeremény á 90.000 korona, 1 nyeremény á 80.000 korona, 1 nyeremény á 70.000 korona, 2 nyeremény á 60.000 korona 120.000, 1 nyeremény á 40.000 korona, 5 nyeremény á 30.000 korona 150.000, 1 nyeremény á 25.000 korona, 7 nyeremény á 20.000 korona, 140.000, 3 nyeremény á 15.000 korona 45.000 31 nyeremény á 10.000 korona 310.000, 67 nyeremény á 5.000 korona 335.000, 3 nyeremény á 3.000 kor., 9.000, 432 nyeremény á 2.000 korona 864.000, 763 nyeremény á 1.000 korona 763.000, 1238 nyeremény á 500 korona 619.000, 90 nyeremény á 300 korona 27.000, 31700 nyeremény á 200 korona 6.340.000, 3900 nyeremény á 170 korona 663.000, 4900 nyeremény á 130 kor. 637.000, 50 nyeremény á 100 korona 5.000, 3900 nyeremény á 80 korona 312.000, 2900 nyeremény á 40 korona 116.000, **50.000** nyeremény és jutalom **13.160.000** korona értékben, melyek hat osztályban sorsoltatnak ki és készpénzben lesznek fizetve, csak hogy szerencse kell az embernek!

TÖRÖK A. és TÁRSA

nemzetközi sorsjegyiroda

a m. kir. szabad. osztálysorsjáték főelárusítója

Budapest, Váci-körut 4 A.

1—8